

امارات پس از بن زاید

محمد بن زاید (۶۱ ساله) رسماً از جانب شورای عالی فدرال امارات به عنوان سومین رئیس این کشور برای یک دوره ۵ ساله انتخاب شد.

به گزارش سایت خبری پرسون، صابر گل عنبر تحلیلگر سیاسی در یادداشتی نوشت: جانشینی محمد بن زاید که از هشت سال پیش به دنبال بیماری خلیفه بن زاید عملاً این کشور را اداره می‌کرد، قطعی بود و جای هیچ تردیدی نبود. از این رو در یادداشت کوتاه دیروز درباره خلیفه بن زاید با جزمیت نوشتیم که بن زاید رئیس امارات خواهد شد؛ اما یکی از دوستان روزنامه‌نگار پیام داده و محترمانه نوشت فلانی انتخاب محمد بن زاید قطعی نیست هم نیست که شما نوشتی و احتمالاً با موانعی در درون خاندان حاکم مواجه شود و به یادداشت یکی از دیپلمات‌ها در این باره استشهد کرد.

به ایشان گفتم که ولیعهد سابق ابوظبی بدون هیچ دردسری و به آسانی با اجماع کامل در شورای عالی فدرال به ریاست امارات انتخاب خواهد شد. ناگفته نماند که با مرگ رئیس امارات که حاکم ابوظبی نیز بود، خود به خود محمد بن زاید ولیعهد این امارات بر اساس قانون حاکم آن شد. ابوظبی کانون ثقل قدرت و ثروت در امارات است و نزدیک به ۹۰ درصد نفت این کشور در این امارت تولید می‌شود.

از این رو، طبق عرف سیاسی و قانون نانوشته توزیع قدرت، معمولاً ولیعهد امارت ابوظبی که از قدیم دست آل نهیان بوده است، جانشین رئیس امارات می‌شود؛ اما هیچ گونه نص قانونی دال بر ضرورت انتخاب رئیس امارات از خاندان آل نهیان وجود ندارد. با این حال، حکام امارت دیگر از گذشته با توجه به عهدی نانوشته در زمان بنیانگذاری امارات، میان راشد بن سعید بن مکتوم حاکم اسبق دبی و زاید بن سلطان آل نهیان حاکم ابوظبی اتفاق نظر دارند که رئیس امارات از آل نهیان انتخاب شود. شیخ راشد در آن زمان خطاب به زاید بن سلطان آل نهیان گفته بود: شما رئیس (امارات) هستید که او نیز پاسخ می‌دهد سنگ بنا را می‌گذاریم و امارات را ان شاء الله... می‌سازیم.

شورای عالی فدرال متشکل از حکام امارت‌های هفتگانه و عالی‌ترین نهاد قدرت و مرجع تصمیم‌گیری در این کشور، با وجود اینکه طبق قانون یک ماه مهلت داشت تا جانشین را انتخاب کند، اما یک روز طول نکشید که رسماً با اجماع محمد بن زاید را برگزید و حاکم دبی که بر اساس قانون اساسی موقتاً رئیس امارات شد و گفته می‌شد احتمالاً مانعی بر سر راه بن زاید باشد، دیروز چند ساعت از مرگ شیخ خلیفه نگذشته بود که طی شعری با بن زاید بیعت کرد.

به همین سادگی جابه‌جایی قدرت در امارات اتفاق افتاد. در حالی که هویت سومین رئیس این کشور از قبل روشن بود، ولی آنچه در حال حاضر اهمیت دارد، هویت ولیعهد جدید ابوظبی است که مطابق سنت دیرینه در این کشور هر کسی عهده‌دار این منصب شود، رئیس بعدی امارات خواهد شد.

فعلاً مشخص نیست که این مقام به چه کسی خواهد رسید؛ اما چهار نفر شانس بیشتری برای تصدی این مقام دارند. نخست: خالد پسر محمد بن زاید و رئیس دستگاه اطلاعاتی و معاون مشاور امنیت ملی امارات. دوم: طحنون بن زاید مشاور امنیت ملی، سوم هزاع بن زاید رئیس شورای اجرایی ابوظبی و چهارم منصور بن زاید معاون نخست وزیر. ولیعهد ابوظبی نقش مهمی در سیاست‌گذاری‌های امارات در کنار رئیس آن دارد؛ اما در دوره جدید با توجه به شخصیت اقتدارگرای محمد بن زاید احتمالاً ولیعهد جدید بیشتر تأثیرپذیر باشد تا تأثیرگذار. احتمالاً این پرسش مطرح شود که دوره ریاست بن زاید بر امارات چگونه خواهد بود؟ و آیا سیاست خارجی آن تغییری خواهد کرد؟ واقعیت این است که دوره هشت سال گذشته سنجه خوبی برای ارزیابی سیاست امارات در عهد بن زاید است.

در این سال‌ها سیاست خارجی این کشور همچون عربستان در سایه حکمرانی امرای جوان و بلندپرواز از آن حالت محافظه‌کاری سنتی خارج و امارات بیشتر درگیر معادلات منطقه‌ای و جهانی شد. امارات بن زاید در جریان بهار عربی در نقطه مقابل قطر در کنار دولت‌های پنهان ایستاد و نقش مهمی در احیای این دولت‌ها و به شکست کشاندن انقلاب‌های عربی داشت. به تبع آن، امارات امروز از نفوذ مهمی در سطوح رسمی در کشورهای بهار عربی برخوردار است.

در کنار آن نیز، محمد بن زاید همچنین به دلایلی از جمله موازنه‌سازی در مواجهه با ایران به سمت روابط رسمی و ائتلافی با اسرائیل حرکت کرد و تا جایی پیش رفته که شگفتی مصر و اردن را که قرارداد صلح با تل‌آویو امضا کرده‌اند، برانگیخته است. او تحت تأثیر مشاورش محمد دحلان از رهبران سابق جنبش فتح فلسطین است که حماس در سال ۲۰۰۷ او را از غزه و محمود عباس نیز بعداً در نتیجه اختلافات شدید او را از فتح بیرون کرد؛ اما هنوز در نهادهای قدرت فلسطین نفوذی قوی دارد و از جانشینان احتمالی ابومازن ۸۷ ساله است.

منبع: روزنامه آرمان ملی